

Län: Kronoberg
Kommun: Urshult

Namn: Henning Tarstad
Interjuvare:

Tid: kt 82
Årsgörning: ~~1~~ 1
K 46a-b

ETT BIBLIOTEK ÄR EN PLATS DÄR ALLA ÅSKÅDNINGAR SKA KUNNA STRIDA
MOT VARANDRA.

Intervju med Henning Tarstad, biblioteksveteran.

Urshult den 22 september 1982. Intervjun gjord av Marianna Andersson,
Lars Larsson och Inger Thorsen.

"Det är ju ganska gammalt det här biblioteket, från 1860-talet. Men det har inte varit samma verksamhet hela tiden, tvärtom. Det är ju som med allting, det var inte nån som började med att föreslå utan det växte fram som en följd av nya skolans tillkomst. Efter att skolförordningen kommit på 1840-talet växte det fram ett behov. Redan 1852 gjorde man ett försök att bilda ett sockenbibliotek. Det var ju några privatpersoner, högreståndspersoner helt enkelt, som var initiativtagare. De tiggde ihop några böcker och satte igång ett sockenbibliotek. De böckerna finns förresten fortfarande bevarade i sockenstugan. Det är den gamla skolan. På vinden där hittade hembygdsföreningen en låda böcker och det visade sig att det var det gamla sockenbibliotekets böcker. Vi har gjort en förteckning över dem, det var ju vad folk skulle läsa på den tiden, läsning för folket. Det var geografiska skildringar, några enstaka romaner och en del jordbruksböcker. Det är en väldigt skojig samling böcker det där, egentligen. Jag kan kanske nämna att sockenstugan är numera ett lokalt historiskt museum här i Urshult. Där ingår en skolsal och där förvaras det gamla sockenbiblioteket. Men det blev inte något gjort på allvar förrän på 1870- och 1880-talet då den nya kommunreformen kommit till, när socknarna försvann och kommunerna kom till. Då anslogs det för första gången pengar till ett bibliotek. Hälften av den inkommande hundskatten skulle användas för att köpa böcker för. Det blev 70-80 kronor och det är grunden till biblioteket. De nya kommunerna fick ju lov att ta ut skatter av folk och då passade man på att ta ut hundskatt, jag tror att det var två kronor per hund så det blev inte så mycket. Biblioteket styrdes av kyrkoherden i församlingen och man kan väl säga att bokbeståndet fram till 1920-talet var väldigt starkt religiöst präglad. Det hör till saken att här fanns en väldigt dominerande präst i ett femtiotal år. Han var både teologie och filosofie doktor och det gjorde ett oerhört intryck på befolkningen. Han har präglad bygden här, det finns fortfarande gamla människor som ser upp till honom som Gud Fader själv. En som höll socknen i järnhand, det gjorde ju väldigt

mycket naturligtvis. Här blev inget föreningsliv. Den enda förening som bildades före hans död var en skytteförening. Sedan efter hans död kom så småningom alla de andra föreningarna. Då började också biblioteket vakna till liv, unga skollärare kom hit och tog hand om det. Med de där unga lärarna kom det omkring 1920 att bildas en föreläsningsförening. De drev en studiecirkel i litteratur. Ett litet studiecirkelbibliotek startades och man fick ett litet statsbidrag. Folkbiblioteket hade fått statsbidrag redan på 1910-talet. Då fick man ju den där kvoten; om man köpte för hundra kronor fick man femtio kronor i statsbidrag.

Föreläsningsföreningen och studiecirkeln bildade ett bibliotek bredvid folkbiblioteket. Folkbiblioteket hade öppet på söndagarna efter gudstjänstens slut. Fortfarande kring 1920 dominerades biblioteksstyrelsen av kyrkoherden och hans adjunkt.

I slutet av 1920-talet bildades en JUF-avdelning. De var mycket energiska och satte igång med att bilda ett bibliotek. Deras bibliotek växte och blev snart lika stort som folkbiblioteket. De hade öppet på möteskvällar medan folkbiblioteket bara hade öppet efter gudstjänsten. Gudstjänsterna kunde dra ut långt på tiden, den här prästen som jag nämnde han blev anmäld för domkapitlet för att han höll för långa predikningar. Efter en predikan på en tre- fyra timmar var ju inte folk pigga på att gå och låna böcker. Med de här studiegirklarna och med föreningarna blev det ju lite verksamhet. JUF-biblioteket utvecklades mycket bra medan det gamla studiecirkelbiblioteket var förpuppat under många år. Omkring 1940 tog föreläsningsföreningen upp aktiviteten igen. Då kom också jag med i bilden. Jag hade flyttat hit till Urshult 1936 och jag började intressera mig för verksamheter här av olika slag. Jag blev ordförande i föreläsningsföreningen och vi beslöt att vi skulle försöka sätta fart på biblioteksverksamheten. Det gjorde vi genom att väcka till liv det lilla studiecirkelbiblioteket som funnits sen 1920. Det fanns i en liten låda, och det var ett tiotal böcker kvar. Han som hade skött lådan hade varje år rapporterat till IOGT:s studieförbund så det var bara att fortsätta där. Så satte vi igång med biblioteket. Vi kunde inrymma i det i en liten stuga som folkdansföreningen hade byggt och som hembygdsföreningen hade köpt. Där hade varit en Robertforsskola, en korrespondensskola för realskoleundervisning som drevs med Hermods och med en lärare på platsen. Det var en bra idé men det fordrades duktiga elever, det var ju ingen som drev på dem utan de skulle själva svara på frågorna i breven. Det är många som gått i den

skolan som klarat sig mycket bra. Där startade det här nya biblioteket, det var ett nytt bibliotek men det var ju det gamla IOGT-biblioteket som kom dit. Det var bara första stöten. Sedan inbjöd vi JUF-biblioteket som hade sin verksamhet i en bygdegård som de hade byggt. JUF-verksamheten hade börjat gå tillbaka men biblioteket fanns kvar. Vi tyckte att de skulle flytta sina böcker till oss och slå ihop dem med studiecirkelbiblioteket. Och det gjorde de, det skedde inte definitivt utan vi bara samordnade utlåningen. Samtidigt begärde vi att folkbiblioteket också skulle flytta dit. Då började rörelsen för att det bara skulle bli ett bibliotek. Det var väldigt svårt att få studiecirkelbiblioteken att gå upp i folkbiblioteket. De hade ju jobbat med de här studiecirkelbiblioteken och försökt skaffa böcker och pengar och allt sånt till. De tyckte väl 'det här det har vi gjort och det ska vi inte bara lämna ifrån oss.' Det var en väldig strid om det och folkbiblioteket ville inte ge upp sin position trots att det visade sig att det var det minsta biblioteket. Det hör kanske till bilden att jag blev ordförande i biblioteksstyrelsen samtidigt som jag var ordförande i föreläsningsföreningen och jag drev frågan lite hårdare än andra gjorde. Vi lyckades få till stånd en viss sammanslagning; alla biblioteken flyttade hit och alla bibliotekarierna var kvar. Man byttes om varje vecka så att folkbiblioteket hade den första veckan, JUF-föreningens bibliotek den andra veckan och föreläsningsföreningens bibliotek den tredje veckan. Rapporterna skickades till de olika huvudorganisationerna. Det var väldigt tungrott men det var ett sätt att få det att smälta samman, för efter en tid så tyckte alla att det var fånigt att hålla på så och tyckte att man skulle slå ihop det, och det var ju dit vi velat komma. Så tog man ett beslut på detta och man gick upp i folkbiblioteket, detta skedde 1943. För att folkrörelserna skulle få behålla ett inflytande över biblioteket bildades Urshults biblioteks-förening. Till den var alla folkrörelserna anslutna mot en viss avgift. Den gamla kommunalfullmäktige i Urshults kommun gick med på att biblioteks-föreningen fick föreslå namn till biblioteksstyrelsen. Sånt händer inte i vår tid med partipolitik och sånt där. Det visade sig att den nya biblioteksstyrelsen bestod av personer som tillhörde samma parti allihop. Det blev så bara, vi föreslog personer som var intresserade av verksamheten. Det var mycket klokt gjort av kommunalfullmäktige i en liten landsbygdskommun. Vi kunde ju inte besluta men kommunalfullmäktige valde alltid efter biblioteks-föreningens förslag. Då började biblioteket verkligen att kunna utvecklas men lokalen var inte lämplig. Där saknades värme och eftersom det bara var öppet en gång i veckan var det ett problem.

Vi fick en källarlokal i en av kommunens byggnader men denna stötte på patrull hos skolöverstyrelsen som inte tillät bibliotek i källarlokal. Vi hävdade då att det var en väldig framgång att flytta från den gamla stugan utan uppvärmning till en lokal med värme och större yta. Så småningom fick vi dispens för lokalen.

När ett nytt kommunalhus byggdes 1962 fick biblioteket nya lokaler där. Då var vi före många andra kommuner här i trakten, dels hade vi samordnat biblioteksverksamheten och dels hade vi fått en, efter den tidens mått, modern lokal. Nu har ju också handikappfrågor kommit till och det är ju klart att bibliotek inte ska ligga på andra våningen, men det var sånt som vi inte ens tänkte på. Vi fick 8 000 kronor till inredningen och det klarade vi det på. Det betydde ju att vi fick ta vara på de gamla hyllorna och annat, en del möbler fick vi köpa till. Då den gamla läkarmottagningen Bredvids biblioteket försvann fick vi överta de lokalerna. Det är nu en barnavdelning. Så har det gått till. Om vi börjar med 1862 så har det tagit 120 år, men det är från 1940 som det har skett en utveckling.

Det kan ju nämnas att i föreläsningsföreningens gamla bibliotek fanns några av Strindbergs böcker, de var helt förbjudna i det gamla folkbiblioteket, så det var vi som förde in den moderna litteraturen.

Föreläsningsföreningen ordnade många sorters föreläsningar, bl a kom många föreläsare från Lunds universitet. Fram till att jag blev ordförande i föreläsningsföreningen så var någon präst ordförande eller inspektor. Fabian Månsen kunde de inte kalla hit och hålla föreläsning men han höll föreläsningar i Ryd, grannsamhället. Där fanns ett glasbruk och där fanns mycket arbetare så dit kunde Urshultsborna cykla och lyssna på hans föreläsning. Här finns fortfarande kvar en viss gammalkyrklighet, det tar man inte bort utan vidare utan det måste försvinna efter hand. Vi hade en kyrkoherde här som hette Per Nyman. Han var en väckelsepredikant som fortfarande har lärjungar kvar i de här trakterna, de kallas för nymanianer.

Den andre prästen, Widerström, han var ju väldigt lärd och han har gett ut en massa skrifter som folk beundrar väldigt mycket. De är emellertid helt oläsliga, jag har verkligen försökt läsa dem. De behandlar teologin på hans sätt. Detta starka tryck från prästerskapet har gjort att folk är gammalkyrkliga här. Vi har t ex en väldigt hög besöksfrekvens i kyrkan. I Urshultskrönikan var en gång en artikel som en annan präst skrivit. Den handlade om ett besök i Urshults kyrka där den gamle prästen,

Widerström, hade predikat. Uppsatsen var lite kritisk. Han var nämligen kvinnohatare, Widerström. När han kyrktog kvinnorna såg han dem aldrig i ansiktet utan räckte dem handen i huvudingången med ansiktet riktat in i kyrkan. Jag fick senare ett brev från en gammal dam som skällde ut mig för att jag hade publicerat en uppsats som skandaliserade den gamle prästens minne.

Jag är född i Malmö, till Urshult kom jag 1936. Den första gången jag var verksam i ett bibliotek, det var när jag var fjorton år. Det var ett studiecirkelbibliotek i Malmö som jag var bibliotekarie för.

Jag kom till Urshult för att bli fabrikschef på en fruktindustri. När man kommer till en bygd börjar man ju intressera sig för verksamheten där. Jag har aldrig varit politiskt intresserad så jag har aldrig deltagit i det kommunala livet. Nåt ska man ju syssla med.

Jag har varit ordförande i hembygdsföreningen och ordförande i föreläsningföreningen. Så var jag också ordförande i biblioteksstyrelsen. Det blev en liten schism mellan biblioteksstyrelsen och folkbibliotekarien. Han tyckte att vi andra satte oss på honom så han begärde att få avgå. Vi kunde inte hitta någon ersättare för honom, då var det ju ingen ersättning för arbetet. Jag fick för mig att det var väl inte värre än att man kunde gå några kurser och så tog jag på mig detta. Sen visade det sig att det fanns en paragraf som så att man fick inte vara biblioteksstyrelsens ordförande och bibliotekarie på samma gång. Det visste vi inte om och när vi fick veta det hade jag varit bibliotekarie i tio år så vi bara fortsatte. Det är inte alla lagar och förordningar som slår igenom här på landsbygden.

Jag började på fyrtiotalet som bibliotekarie och avgick i fjol, det blir fyrtio år. Redan under Urshults kommun var öppettiderna ungefär som nu, fyra dagar i veckan. Sedan när det kom under Tingsryd gick det ännu snabbare med utvecklingen.

Jag har alltid upplevt biblioteken som positiva. Jag är uppväxt i Malmö och började låna böcker på Malmö stadsbiblioteks ungdomsavdelning redan som liten pojke. Sedan fortsatte jag på storavdelningen samtidigt som jag hade studiecirkelbiblioteket bredvid. Visst var det positivt, men det var ju i en stad. Jag brukar skoja med att det fanns en ungdomsbibliotekarie i Malmö som hette Helga Jakobsen. Hon dog för några år sedan. Då stod det i Sydsvenska dagbladet att hon var älskad av alla barn som hade gått på ungdomsbiblioteket. Det var en evig lögn! När man kom dit och skulle låna böcker var det första man skulle göra att visa händerna så att hon skulle se att man var ren om händerna.

Var man inte ren, det hände väl rätt ofta, så blev man inte insläppt helt enkelt. Att hon var älskad, det är synd att påstå. Hon var för sträng helt enkelt. Jag glömmer aldrig detta när man skulle in och visa händerna. Man skulle ha föräldraintyg att man fick lov att låna böcker. De skulle ansvara för att böckerna kom tillbaka.

Mina bröder, jag är yngst i en brödraskara, växte upp med studiecirkelverksamheten. Min äldste bror var i tjugooårsåldern när studiecirkelverksamheten var som starkast. Då började jag också att läsa hans böcker. De kom på mig hemma när jag satt och läste H G Wells Världshistoria. Jag var född 1910, så jag var väl tio år. Den var väldigt bra, jag kommer ihåg den ännu. Jag har varit mycket intresserad av historia, det var kanske den som väckte intresset.

Det fanns alltid böcker i mitt hem.

Det lades ner ett kolossalt arbete i studiecirkelklarna och alla föreningar som satsade pengar i biblioteken.

Det fanns en man i grannförsamlingen, Almundsryd, som skötte ett IOGT-bibliotek där. Det har numera gått upp i Ryds Bibliotek. De hade väldigt svårt att lämna sitt bibliotek därför att den här, Karl Petterson hette han, han var så lyrikintresserad. Han hade skaffat en lyriksamling som inte var av denna världen. I ett litet landsortsbibliotek var detta exklusiv litteratur. Han hade följt med i litteraturen, det var främst tjugotalets lyrik som ingick. Jag tror att det finns bevarat, det fördes nog inte över till det nya biblioteket.

I Bohuslän blev en bibliotekarie anmäld för skolöverstyrelsen för att han valde litteratur efter sin egen smak alltför mycket. Han var nämligen syndikalist och han hade plockat in allt vad som syndikalistiska förlag gett ut. Men han fick försvar av folk i trakten för att det var en verkligt boksynt och bokkunnig människa. Nu hör det ju till saken att syndikalisterna var väldigt avancerade när det gällde litteratur. Det var mycket fin litteratur förlagen gav ut. Men genom att det var Federativs förlag som hade gett ut dem trodde alla att det var omstörtande litteratur. Sådant kan man nog hitta lite överallt.

Vi har aldrig haft några klagomål på vårt bokbestånd. Prästerskapet förstod att det gick inte att hålla någon slags censur. Däremot har jag mött motstånd från bibliotekskretsar. En tid fick vi åläggande om att vissa böcker fick vi inte köpa. Det skulle vara hög kvalitet på allting. När det gällde ungdomslitteratur så fick man inte köpa Enid Blyton t ex. I vuxenverksamheten fick man inte köpa böcker av Sigge Stark och Leonard Strömberg. Man kan förstå det men det är fel resonerat; det är klart

att biblioteken ska hålla hög standard på sin litteratur men de ska möta folket också. Jag vill inte försvara Sigge Stark men vi köpte en del av henne här. Det gjorde vi därför att här fanns en massa hemmfruvar som aldrig hade läst en bok, de läste bara veckotidningar. När de kom till biblioteket kunde man inte ge dem högklassig litteratur; då kom de aldrig igen. Om man ger dem en Sigge Stark kommer de tillbaka och vill läsa fler. När de har läst fyra-fem så vill de inte se Sigge Stark längre och då kan man börja ge dem något annat.

Serier måste man ha för att möta ungdomarna. Men allting ska ske med måtta och med urval. Vi prenumererade på Kalle Anka, då fick vi besked om att den fick vi inte ha. Jag frågade vad det var för fel på Kalle Anka och så berättade jag en historia: en kväll kom det upp sex-sju motorcykelkillar till biblioteket. Och jag tänkte att nu får jag se till att hålla ordning på de där gossarna. De gick in i barnrummet och jag glömde bort dem för jag hörde ingenting av dem. Så gick jag in och tittade; och där satt de allihop och läste Kalle Anka.

Vad är det för fel med Kalle Anka om man kan hålla grabbarna i styr med den? Man ska ha en vänlig hand till folk som kommer och ska låna böcker första gången. Det finns ju folk som aldrig har läst en bok. Då kan man inte komma med Sven Fagerberg och ge dem i handen. De kommer aldrig tillbaka.

I det gamla folkbiblioteket fick inte ungarna låna böcker. De skulle låna i skolan, i klassbiblioteket. Vi startade en ungdomsavdelning där ungarna fick låna böcker. Det blev en liten strid med lärarna, de ansåg att ungarna bara skulle få ett begränsat antal böcker per vecka. Om man stoppar deras läslust går de ju bara ner till kiosken och köper en massa skräp istället. När barnen började upptäcka att här fanns mycket att läsa så växte verksamheten, det blev mer och mer efterfrågan. Enid Blytons böcker kom senare i nya upplagor och då var de vällovliga. Det finns inget snällare i världen än de där böckerna, felet är ju det att den fyrtioåttonde är samma bok som den första. Sedan kom också småbarnsböckerna in i bilden. Då kom ju också sago-stunderna. Det är skönt att det aldrig blev någon musikverksamhet här. När vi startade 1962 skulle vi ha en musikavdelning. Vi hade en fin grammofon och skivor i ett rum som lyssnarna skulle sköta själva. Det fungerade inte så vi tog bort det. Artotekverksamheten har jag aldrig förstått mig på. Jag förstår inte idén. Man lånar väl inte en tavla? Då tänker man ju sig in i vad man vill ha och sen sparar man tills man kan köpa det.

Famnar inte biblioteken över för mycket till sist? De skulle låna ut leksaker en gång, var ska det sluta?

Skönlitteraturen är det som lånats ut mest. Många av låntagarna är gamla och vill läsa skönlitteratur på ålderns dagar. I och med att ungdomarna lånar finns det ett visst tekniskt intresse. Bär- och fruktodlarna i trakten har sina egna böcker och uppslagsverk. Jakt- och fiskeböcker är också populära bland ungdomen.

Före kommunsammanslagningen skötte vi oss helt själva. Helt plötsligt skulle allting gå över Tingsryd. En liten kommun har den fördelen att man känner alla människor. När jag behövde pengar till biblioteket gick jag ner till gubbarna på kommunalkontoret. Det var tre partier som dominerade här, där satt en socialdemokrat, en högerman och en centerpartist. Så pratade jag med dem alla tre och övertygade dem, sen gick allting igenom. Det tog inte så lång tid. Efter kommunsammanslagningen skulle Tingsryds bibliotek rustas upp. Vi hade då ett större bokbestånd än Tingsryd. En sak som vi förlorade helt, det var möjligheten att köpa böcker i ortens bokhandel. Våra inköp hjälpte bokhandlaren att hålla ett sortiment, så i och med att han förlorade biblioteksinköpen så minskade bokhandelsverksamheten kraftigt. Hans böcker levererades genom Bibliotekstjänst, sen köpte vi dessutom böcker utom så det innebar ju mera arbete för bibliotekarien. Det räknades inte så att arbetet kostade extra. Man hade extra timmar förutom utlåningen som skulle användas till inre tjänst. I och med att inköpen centraliserades till Tingsryd tvingades de att anställa folk och man fick en kostnad. Med det här nya systemet går det ju inte på annat sätt. Nu är ju fördelen det att hela kommunens bokbestånd finns samlat i en katalog. Det visste man ju inte förr vad de andra biblioteken hade. Rättare sagt så angick det en inte eftersom de var andra kommuner. För en filialbibliotekarie är det nya systemet mycket lindrigare när man slipper kortsystemet. När vi var självständiga ringde vi själva till Växjö som försåg oss med böcker. Nu beställer vi i Tingsryd och de får inte beställa i Växjö eftersom varje huvudbibliotek ska klara sig själv.

Det har ju skett en kolossal utveckling från det lilla biblioteket till den organisation som finns nu. Det är väldigt fint.

I de gamla studiecirkelbiblioteket föreställde man sig aldrig en sådan utveckling där stat och kommun skulle svara för allting. Det statsbidrag som fanns då det utgick bara då biblioteket hade utfört en viss prestation på ett eller annat sätt. Man skulle först göra jobbet och sen fick man statsbidrag.

Sammanläggningen av studiecirkelbiblioteken till större enheter är främst Bengt Hjelmqvists verk. Han var chef för en särskild avdelning under skolöverstyrelsen.

Det fanns en viss biblioteksutbildning i Stockholm. Om ett bibliotek hade en bibliotekarie så fick man ett visst statsbidrag. Om denne gick vissa kurser så höjdes statsbidraget.

På fyrtiotalet var lönen ungefär femtio kronor per år så det var i praktiken ideellt arbete. För att försörja sig hade man någonting vid sidan om. Fackföreningar bildades, det fanns en organisation som hette deltidanställda bibliotekariers organisation, den anslöts till kommunaltjänstemannaförbundet. Fördelen med det var att vi folkbibliotekarier på små orter slapp förhandla med kungubbarna om lönen. På sista tiden var man inte bibliotekarie längre utan kontorist. Det var för att man skulle passa in i schemat. Riktig timersättning kom i samband med kommunsammanslagningen.

I gamla tider var det så att man fick inte köpa böcker för statsbidraget direkt utan man gjorde en beställning. Sen kom en sändning böcker som staten betalade. Senare fick man pengar i stället. Då hade man ett ganska fritt val. Man köpte från bokhandlar och från bibliotekstjänst. Dessutom fanns det bokagenter som drog omkring. Dem gynnade aldrig jag. Deras intresse var ju bara att sälja så stora och dyrbara verk som möjligt. Man kände dem som kom och lånade så man visste vad folk var intresserade av. Mycket köptes också på realisation, då fick man flera böcker för samma peng. När man köpte efter Bibliotekstjänsts listor hade man bara lektörens omdöme att gå efter. Till sist lärde man sig vilka lektörer som var att lita på. Det fanns t ex en lektör som skrev om lyrik, han var lyriker själv, och enligt honom var varenda bok i nobelpristagarklass. När hans namn stod under tänkte man att den boken ska man akta sig för. När man införde systemet med dubbla lektörer blev det genast bättre. De hade i regel olika åsikter och då fick man bedöma vilken man trodde mest på.

Jag minns en låntagare som jag hade. Han var handikappad och han läste ungefär tio böcker i veckan, bara skönlitteratur. Jag försökte otaliga gånger få honom att läsa annat än romaner. Det är svårt att hålla en människa som läser så mycket med litteratur. Han läste Moberg och Fridsgård, Lo-Johansson och många utländska serier som Forsythesagan.

I socknen finns mest lantbrukare det har medfört att vi har haft en ganska enhetlig låntagarkategori. Här är mycket turister på somrarna. De är mycket stora låntagare, de tycker det är bra för här får de tag

på böcker som de står i kö för i de städer där de bor. Det är ju inte dem man ska hålla böcker till men det är roligt att kunna göra det. De är ju i regel också avancerade läsare.

Här har det inte varit någon stark arbetarrörelse, det har funnits mycket lite industrier. Det har gjorts att det inte har varit någon efterfrågan på politisk litteratur att tala om.

Det har varit rätt så mycket tidskrifter som funnits här. De har valts efter principen vad folk vill ha. Sådana som Allt i Hemmet, Allt om Mat och Jordan Runt har funnits. Land och organisations-tidskrifter har vi fått gratis. Vi har alltid hållit på Studiekamraten här, jag tycker det ska finnas en litterär tidskrift. Likaså har vi haft en lyriktidskrift, Lyrikvännen. Den har inte varit mycket efterfrågad men jag tycker man ska ha en sådan tidskrift.

Vi försökte tidigt få kontakt med skolan, vi bjöd i skolklasser som kunde komma hit och låna böcker. Men någon direkt kontakt med skolbiblioteket hade vi inte förrän min fru blev skolbibliotekarie.

Vi försökte på alla sätt att få någon slags integration till stånd men det var väldigt svårt. De höll på sitt. Där var ett problem då lärarna ville vara med och bestämma vilka böcker som skulle köpas in. Det var svårare att få det att fungera med en hel grupp människor. Det är ju begränsade resurser som finns och då varje lärare höll sitt ämne som viktigast var det svårt att få ett urval. Jag hoppas att det blir en integrering av det där. Det är ju tokigt att det ska finnas två bibliotekssystem bredvid varandra.

Om det var nån som ringde och sa att han behövde böcker så gjorde man i ordning en kasse och ställde den på posten eller hos specerihandlaren. Det var ju för att man kände folk. Vi försökte ordna utlåning ute i bygdegårdarna. Det slog inte alls väl ut, det var bara ett slit och släp att köra dit böcker och ta hem dem igen. Så vi slutade med det och tyckte att de som lånade kunde ta sig hit istället.

Vi föreslog en gång en sorts uppsökande verksamhet. Det skulle ske genom att vi skulle hålla telefonkontakt med de låntagare som inte kunde ta sig hit. Så kunde de ringa till biblioteket och beställa böcker. Dessa skulle levereras med taxi då de hade någon körning åt det hållet. Men vi fick inte igenom det eftersom kommunfullmäktige i Tingsryd ansåg att man skulle satsa mera på de andra biblioteken i kommunen.

Allting har blivit bättre i biblioteken. Särskilt när man ser det från min utgångspunkt med utlåning i den lilla sockenstugan. Resurserna har blivit mycket bättre och med det följer en utveckling på alla områden.

De gamla biblioteken var uppbyggda av ideella krafter, av folk som satsade för att andra skulle få glädje av böcker och bokläsning. Det hör ju samman med folkrörelseutvecklingen. Man arbetar inte på samma sätt nu. Det är positivt att det finns en ideell sida i det som görs. Det finns ju ingen möjlighet att allt det arbete som utförs i hembygdsföreningarna skulle göras om det skulle betalas. Det hade kostat orimliga summor. Men tack vare att det finns folk som ägnar sig åt det frivilligt, går det bra. Folk stöttar verksamheten med bidrag. Så var det också med den gamla biblioteks-rörelsen; hade de inte haft den frivilliga insatsen så hade de inte funnits till. När man är uppväxt i det känner man kanske en samklang med folkrörelsetanken. Det är svårt att få dagens ungdom att hoppa in i de gamla hjulspåren. Vi har lyckats här, de flesta i hembygdsföreningens styrelse är under trettiofem år och de jobbar vidare på samma sätt som förut.

Det tycker jag är det positiva med det gamla men jag begriper ju att det inte går att fortsätta biblioteksverksamheten på det sättet. Då hade vi ju stått kvar på fyrtiotalet fortfarande. Och den utveckling som har skett är ju utomordentligt fin.

Bibliotekarieyrket är väldigt stimulerande. Man lär känna många olika slags människor. Till sist visste man vilka böcker låntagarna skulle komma att tycka om.

Någon gifthylla har aldrig funnits.

I det gamla biblioteket hade man skåp till böckerna som låstes mellan öppethållandena. När det var öppet kunde låntagarna fritt välja själva mellan böckerna.

Bibliotekarier ska vara vidsynta. De ska inte styra bokläsandet i någon viss riktning. Det var bekymmersamt ett tag när det gällde barnböcker. Det kom ut väldigt mycket av vad man kallar "vänstervriden litteratur". Inget ont i det, men det får ju inte bara vara sådant. En av de böckerna skulle jag velat placera på gifthyllan. Det var en bok som hette "spikarna". Den handlade om ett barn som gick med sin mamma till ett stort varuhus och eftersom det var kapitalister som ägde varuhuset tog de med sig vad de behövde och spikade därefter igen varuhuset. Jag tycker inte att man ska lämna ut sånt till ungar när hela uppfostran går ut på att man ska skilja på mitt och ditt. Den typen av böcker fanns en tid i barnhyllorna. Jag tycker den var lika dum som all överdriven religiös litteratur i äldre tider. Allt som är ensidigt ska man akta sig för. Folk ska själva få välja sina åsikter. Jag brukar säga så här: Ett bibliotek, det är den enda platsen där alla åskådningar ska få brottas med varandra. Det får inte styras i någon viss riktning. Då är

det frihet att välja. Det är klart att det finns vissa gränser, när det gäller böcker som förhålligar våld och brott. Böcker av t ex Sven Hassel är kolossalt efterfrågade, men jag tycker han går för långt. Det finns ju litteratur i genren som är mycket värdefull. Just han har gått för långt, var den gränsen går det kan man inte bestämma utan det får biblioteken avgöra."

-----1-----